

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖR

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV, UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

Vårt språk, det älskade svenska ...

DÄR VÄXTE ett barn, ett hjärtebarn,
i den gamla svenska gården.
Dess dräkt var sömmad af husets
garn,
och in i den brokiga bården
dess moder väft under dagarnas
gång,
ibland med tårar, ibland vid sång,
den ljusa sommarens lättnad
och vinterns mörka tvång.

I.

I frihet växte det barnet opp
allt under himmelens fäste,
bland dalens blommor lekande
lopp
och stormade örnens näste,
väl många ärrande skråma fick —
men *hålsa* strålade panna och
blick,
och aldrig en moders öga
har dröjt vid ett stoltare skick!
Och när det tröttnat på dåd och
lek
och skuggorna föllo vida,
då smög det ofta med hyllande
smek
tätt till sin moders sida,

då tog hon det upp i förtroendets
stund,
då fick hon bikta med bäfvande
mund
allt hvad af hopp och fruktan
hon gömt i sitt hjärtas grund.
Stor sak, om då en farande vind
dess lockars ordning ödde;
stor sak, om solen brynte den kind,
som nu mot hennes glödde —
med hvarje märke, som lifvet
satt,
med fel och dygder, med gråt och
skratt
det var hennes smärteburna
och glädjefödda skatt!

DÅ KOMMER en dag en bläckig Fort fram med radsticka, tumstock Och snart på skolans rättade bänk
 ukas och sax en stubbad bleknos sitter
 från sockenskolans magister: för stackars vildmarksvilden! och mumlar med handen för blickens
 »Man länge harmats åt piltens ras Den lurfviga locken faller strax — blänk
 och pedagogiska brister. det genast bättrar bilden. sin läxa, fast pulsen spritter.
 Dock troget vakar det höga kall, Så mätes och passas, kort och snäft, Men herr magistern, så vällärd och vis,
 och nu är själfsväldets fritid all.» och beniga fingrar slita sträft han myser förnöjd bakom brillornas is
 Vid håret bytingen drages den tokigt brokiga bården, och prisar det visa »systemet»
 till mästerns snusiga pall. som dumma mor har väft. och tar sig en stor god pris.

III.

EN MODER sörjer sitt barn i dag,
 sin son, den gudasände.
 Hon känner ej längre de dyrkade drag,
 som plumpa händer förvände.
 Hon speglar ej längre sitt anlet i hans,
 det blifvit en stel och främmande mans,
 och för hennes manande klagan
 ej något gensvar fanns.

Skam öfver de händer, som redde sig kallt
 en moders skatt att röfva!
 Skam öfver den klokskap, som befallt
 så nesligt dåd att öfva!
 Och frågen I efter namn och ort —
 vi hafva det alla med sorg försport:
vårt språk, det älskade svenska,
 som skändarhänder förgjort!

Johan Nordling.

Ett hvilohem.

DET ÄR två begrepp, som för många själf-försörjande ensamma kvinnor, helst för dem, som fångats in i hufvudstadens oafbrutna arbetsjakt, beteckna två så godt som ouppnåeliga ideal: *hvila* och *hem*. Hurudana de hem äro, som i allmänhet tjäna till ram för deras lif, det veta vi alla, och hvad hvila angår, ingenting är dem mera främmande. Kratvet på hem och hvila kan ju en tid skjutas undan, men förr eller senare kommer den dag, då bristen på möjligheten till bägge delarna blir ödesdiger. Denna gång af det nutida kvinnliga arbetslifvet är förofrigt så ofta upprepad och med sorgliga exempel konstaterad, att det är onödigt att erinra därom. Om vi ändå gjort det, är det för att få någon bakgrund till några ord om ett planerat "Hvilohem för själföförsörjande bildade kvinnor". Idén till detsamma har utgått från fröken Walborg Lagerwall, f. d. violoncellist i hofkapellet, och har nu tagits om hand af ett antal kända kvinnor i Stockholm af just den kategori, för hvilken hemmet är afsedt.

Man har tänkt sig detta hem, som skulle stå öppet för sådana själföförsörjande kvinnor, hvilka behöfva en tids rekreation, beläget i en

skogig, vacker trakt i Stockholms närhet. Där skulle en bostad med cirka 14 rum förhyras, den skulle inredas bekvämt och trefligt med nya möbler i alla rum utom matsalen, föreståndarinnans och tjänarnas rum, som man väntar att intresserade skola direkt genom gåfvor hjälpa till att möblera. Hemmet skulle ha en föreståndarinna, åt hvilken man skulle anslå en så pass stor lön, att man kunde räkna på att få en bildad, i sjukvård något kunnig dam, som förstode att förena hemmets karaktär af rekreationshem med dess karaktär af angenäm och behaglig tillflyktsort. Man har beräknat, att pensionärerna skulle, alltefter de rums storlek, i hvilka de bo, betala en afgift af 2 kr. eller 1: 50 per dag — en summa, som är så lågt satt, att det bör vara möjligt för de flesta att begagna sig af de fördelar en vistelse å hemmet bjuder.

Emellertid vill man ej starta företaget förr, än det kan göras under fullt betryggande ekonomiska förhållanden, så t. ex. att inventarierna kunna köpas kontant och medel finnas till första årets hyra jämte nödigt rörelsekapital för öfrigt. För att möjliggöra detta utgår i dagarna ett upprop om bildandet af en förening med uppgift att skapa detta hvilohem och en vädjan till intresserade att utom de två kronor i årsavgift,

som medlemmar skulle betala, äfven stödja föreningen med penningbidrag eller andra gåfvor. Så snart som möjligt kommer sedan föreningen att bildas.

Man har det bästa hopp om framgång, helst man från arbetsgifvarehåll redan mottagit bevis för sympati för företaget.

Nedanstående damer mottaga tacksamt så väl gåfvor som anmälan af medlemmar till föreningen:

Agnes Branting, innehafvare af Textilateljéer Licium, Styrmanngatan 8. Maria Lewin, lärarinna vid Wallinska skolan, Riddaregatan 23. Elin Rheborg, anst. i Kungl. Postsparbanksstyrelsen, Upplandsgatan 33. Sigrid Carlheim-Gyllensköld, pianist, innehafvare af "Stockholms Musikinstitut", Brahegatan 7 B. Anna Lychou, postexpeditör, Sibyllegatan 77. Nora Staël von Holstein, bitr. sekreterare i Fören. Sjukvård i fattiga hem, Hamngatan 16. Hanna von Hedenborg, kontorist, Styrmanngatan 39. Clara Löfgren, målarinna, Sturegatan 16. Anna Whitlock, föreståndarinna för Whitlockska samskolan, Kammakaregatan 8. Ellen Kleman, redaktör af Dagny, Valhallavägen 59. Ada Nilsson, praktiserande läkare, St Paulsgatan 6 c. Louise Wikström, gymnastikdirektör, Artillerigatan 7. Walborg Lagerwall, f. d. violoncellist, Birgerjarlgatan 5. Louise Palander, kassör i Sthlms Ensk. Bank, Skeppsbron 2. Bertha Wiman, utgifvare af Kvinnligt Yrkesregister, Regeringsgatan 46.

4:de häftet af Mönstertidningen

Konstslöjden i Hemmet

har utkommit och innehåller bland annat: drifning i metall, läderplastik, träskärning, målning å skinn m. m.

Finnes att tillgå i hvarje bokhandel samt portofritt direkt från Exp af Konstslöjden i Hemmet, Stockholm. Pris pr häfte 60 öre.

“MED MÄNNEN OCH FÖR LANDET”.

I ETT PAR artiklar i föregående nummer af Idun har signaturen Black Pencil med hänvisning till nederlaget för kvinnorörelsen vid förliden riksdag och i öfrigt till de relativt små landvinningar, som blifvit resultatet af rösträttsarbetet, kritiserat den af vår stora kvinnliga rösträttsorganisation adopterade taktiken att ski ja rösträtsfrågan från alla andra kvinnofrågor och kvinnokraf, som skulle kunna ge den mer påtagligt praktisk betydelse. Fröken Anna Whitlock, som, i egenskap af Landsföreningens ordförande, säkert har de kraftigaste erfarenheterna af sanningen i Black Pencils påstående, att kvinnornas medborgarsinne är hårdsofdt nog och människens misstro svärbesegrad, förklarar i nedanstående artikel skäen för rösträttsföreningens politik och bemöter beskyllningen för överksamhet — till dels med att visa hän på föreningens lifliga och verksamma deltagande i årets valkampanj. Denna hade emellertid, då hennes motståndarinna nedskref sina artiklar, ännu knappast börjat. Då just detta aktiva deltagande och oförbehållsamma paritlagande till viss grad innebär en taktikändring hos rösträttsföreningen, om än alls icke i den riktning Black Pencil föreslagit, tycks man så långt vara ense med henne, att motståndet hos män som hos kvinnor mot rösträttsaken rättfärdigar nya och kraftigare agitationemedel jämte de fört använda, om man skall nå målet så snart som alla kvinnorösträtts vänner önska.

DE BÅDA ARTIKLAR om den kvinnliga rösträttsrörelsen, undertecknade med »Black Pencil», hvilka nyligen varit införda i Idun, äro ägnade att väcka den största förvåning hos alla de kvinnor, som arbeta inom den kvinnliga rösträttsrörelsen. Om icke Iduns redaktion upplyst, att den anonyma författarinnan är medlem af en rösträttsförening, skulle man till följd af hennes djupgående okunnighet om rörelsen aldrig kunnat antaga detta. I alla händelser måtte förf. under senare år icke tagit någon del i sin förenings arbete, ja, icke ens besökt dess möten, annars vore det väl omöjligt för henne att komma fram med påståenden, diametralt motsatta verkligheten. Hvar kan hon hafva observerat »att sympatien mellan rösträttsföreningarnas medlemmar är minimal, sammanhållningen den lösaste och möjligheten af samarbete så godt som ingen alls»? Den som känner rörelsen, måste le åt påståendet, att Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt »under de gångna åren visat en total överksamhet».

Ett sådant förnekande af fakta behöfver knappast vederläggas, det är som att bevisa att en färgblind människa tar miste om färgerna. Det enda stöd förf. har för sina besynnerliga påståenden om kvinnornas likgiltighet för och överksamhet inom rösträttsföreningarna är, att numerären medlemmar i de kvinnliga rösträttsföreningarna icke är större än — 10,000. Siffran är visserligen för låg och dessutom mer än fördubblas den, om man medräknat medlemmarna af den socialdemokratiska rösträttsrörelsen, men låt oss godtaga, att den »borgerliga» rösträttsrörelsen »endast» räknar 10,000 medlemmar. Hvad bevisar detta? Om andra kvinnosammanslutningar kunde uppvisa ett betydligt större medlemsantal, kunde man ju i denna relativa underlägsenhet i numerär spåra ett bevis för att den kvinnliga rösträttsrörelsen vore svag. Men nu är förhållandet det, att bland de »borgerliga» kvinnornas sammanslutningar icke finnas några, hvilkas medlemsantal når upp till Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt. Således visar detta, att kvinnornas samling kring rösträttskraften är större än kring något annat önskemål.

Och dock har rörelsen icke främst inriktat sitt arbete på att öka de direkta föreningsmedlemmarnas antal. Den har först velat skapa centra för rörelsen i landets olika delar. Hur detta har lyckats, framgår däraf, att sedan 1902 icke mindre än 134 föreningar bildats öfver hela landet. Detta arbete fortgår visserligen, men icke mera med samma intensitet, då hufvudändamålet redan är uppnådt. Numera bedrivs arbetet utmed tvenne hufvudlinjer: social-politiskt upplysningsarbete bland kvinnorna och bearbetandet af opinionen inom och utom riksdagen. Den gångna sommaren har i det senare afseendet haft en stor betydelse, då kvinnorna för tusentals och åter tusentals valmän fått framlägga sin sak. Kvin-

ornas insats i valarbetet har sannerligen ej varit ringa. De föredrogo att protestera mot 2:majdebatten och omröstningen inom riksdagen med handling i stället för med beklagande och harmfyllda ord, ett drag, som är värdt att lägga märke till. I den nyvalda andra kammaren kunna kvinnorna med säkerhet påräkna en betydande majoritet för sitt kraf på fulla politiska rättigheter, hvilket är mer än hvad kvinnorna i andra länder ha skäl att vänta af sin folkvalda kammare. I intet land i världen har den kvinnliga rösträttsrörelsen utvecklats sig med större snabbhet och kraft än i Sverige, hvilket ofta framhålls af dem, som äga öfversikt af den internationella rösträttsrörelsen. Det sagda må vara svar nog på Black Pencils påstående om Landsföreningens »totala överksamhet».

Black Pencil förmenar att vår rösträttsrörelse bör omläggas så, att kvinnorna förbinda krafvet på politiska rättigheter med bestämda kvinnliga önskemål, d. v. s. söka att på förhand bilda ett starkt kvinnoparti, som efter rösträttsens eröfrande först skulle genomföra de kvinnliga önskemålen och sedan ansluta sig till de befintliga politiska partierna. Förf. anser, att kvinnornas ekonomiska intressen, den lagstadgade prostitutionens afskaffande, en förbättrad äktenskapslagstiftning och nykterhets-saken borde vara grundprogrammet för en sådan sammanslutning.

Skulle verkligen en sådan omläggning af den kvinnliga rösträttsrörelsen vara klok och vara gagnelig? Skulle den tolerans och enighet, som — i trots af hvad Black Pencil påstår — förefinnes inom den nuvarande rörelsen, kunna bestå med ett sådant program? Visserligen torde dessa önskemål vara gemensamma för ett stort antal tänkande kvinnor,

Skåningars hemlängtan
 Kommande från Källna socken i Skåne, upptecknad af
 P. Källna-trion

Hur långt vi än må vandra i vi-da världen ut,
 O, Skåne-land, du fagra, du ägna fullt var Sång!
 Det skåna fjärran linder, vi längta dock till slut
 O, må du fullt få lynda ut-af var hult en väng,
 Att hem till gamla Skåne, till Skångas trösta hem,
 På vi-ka Skånen bergas i Söndra-dagen lång
 Det bästa land som finns i höga Norden! Vi älska vitt
 På andas fält som ihäna djupa jordar. Vi älska vitt
 Land, vort fagra Skåne-land, så länge som vi lefa här på jorden!
 Land, vort fagra Skåne-land, så länge som vi lefa här på jorden!

men redan de olika frågornas inbördes rangordning och än mer lösningsförslagen skulle framkalla stridigheter. Black Pencil tycks glömma, att vi redan äga starka sammanslutningar för uppnående af dessa mål, utan att någon af dem lyckats samla ett lika stort antal kvinnor som Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt kring sitt mål. Fredrika Bremerförbundets arbete för kvinnornas rättigheter torde vara uppskattadt öfver hela landet. Hvita Bandet har slutit sig kring sedlighets-, nykterhets- och rösträttsfrågorna; äfven kvinnliga nykterhetsorganisationer finnas. Att samla alla dessa frågor inom en organisation, är endast lämpligt för nyvaknande och kultur-svaga länder, som äga få arbetande krafter. Också afråder den internationella rösträttsalliansen från sammankopplande af andra frågor med rösträttsfrågan.

Black Pencils förslag förefaller mig ungefär lika lämpligt som om man före skapandet af ett arbetsbetyg måste ena sig om, hvilket särskildt föremål, som först skulle tillverkas därmed, eller som om man började bygga taket till ett hus, innan grunden vore lagd. Röstsedeln är ett maktmedel; när kvinnorna få den i sin hand, må hvar och en bruka den till det, som synes henne viktigast.

Visst skola kvinnorna tillvarataga sina egna intressen, det är rätt och billigt, men de skola göra det med männens tillhjälp, om ock kvinnorna i några frågor komma att hålla samman, äfven sedan de ingått i de olika politiska partierna. Men skapandet af ett särskildt kvinnoparti vore en stor olycka för vår sak och — hvad än viktigare är — för vårt land. Att organisera kvinnorna mot männen skulle icke blott resa ett starkt och ihärdigt motstånd från deras sida mot beviljandet af politiska rättigheter åt kvinnorna, ty vi få komma ihåg, att tills vidare äro både väljare och representanter män, men det skulle äfven neddraga den kvinnliga rösträttsrörelsen från dess höga plats som landets viktigaste kulturfråga, till en lägre ställning som speciell kvinnofråga, det skulle hindra män och kvinnor att tillsammans arbeta för de sociala reformer, som det gemensamma fosterlandet behöfver. Det nobla vid den svenska kvinnorösträttsrörelsen är, att uppmarschen sker under fältropet: med männen och för landet! Ett speciellt kvinnoparti vore icke blott en dumhet, det vore en synd.

ANNA WHITLOCK,
 Ordförande i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

“Så länge som vi lefva här på jorden.”

Skånsk stämmingsbild från Skansen.

ALLA SOM ha besökt Skansen i sommar ha säkerligen stannat någon stund och hvilat ut och lyssnat till tonerna af den s. k. Källnatrion från Skåne. Det bevingade rytet hade ju föregått dem och tidningarna omtalat, att den fått första priset på spelmanstävlingen i Lund förra året. Det var den nog också berättigad till, ty det har varit med en viss bravur och en beundransvärd taktfasthet som de skött sina fioler. Särskildt deras flerstämiga improvisationer ha varit ägnade att förundra äfven högt musikaliskt bildade personer. Källna-trion har genom 20-årigt samspel förvärfvat sig ett aktadt namn i hela Skåne, och genom spelmanstävlingen i Lund samt nu senast på Skansen nått en viss berömmelse öfver hela

Barngarderoben är en svensk upplaga af den enda i utlandet existerande tidning i denna bransch och står i förbindelse med kontinentens förmästa barnklädersaffärer och erhåller från dem rikhaltiga mönster till allt hvad som hör en välförd barngarderob till. Tidningen är också tongifvande på sitt område samt utgifves på flere språk och i kolossala upplagor.

Barngarderoben

Pris för helt år 3 kr.; halft år 1:60 kr.
 Lösnummer 30 öre.

Barngarderoben utkommer med ett rikhaltigt illustrerat nummer i mån., åtföljdt af en dubbelsidig mönsterbilaga med en mängd tillklippningsmönster. Den bör sålunda blifva af ofantligt värde för hvarje moder, helst som den därjämte lämnar henne en god hjälp med barnens syssl-sättande, och gifver mer än tillräcklig ersättning för prenumerationspriset.

landet. Nestorn i laget är den sedan många år tillbaka så godt som blinde, nu 72-årige Karl Magnus Pettersson från Källna socken. Han hör till en urgammal spelmannssläkt och började traktera fiolen redan som barn. Sonen Axel hade ännu ej börjat gå i skolan, förr än han lärde sig sekundera fadern. Han är emellertid inte bara en lik-som fadern anlitad spelman, utan ägnar sig mera åt orgel- och piano-stämning. Sven Jönsson bor i Hessleholm och tillhör äfven en urgammal spelmannssläkt.

En af de sista septemberdagarna besökte undertecknad trion i dess lilla låga stuga på nedre Solliden. Den hade nyss spelat och inöfvat skånska bondkadriller med Skansens dansare och nu tagit sig en liten siesta. Den skulle nu resa hem till Skåne och jag frågade nestorn i laget, om han icke längtade hem till sin "kvinga".

"Jo, alldeles gränslöst för hvar evelia da' som går!" svarade den gamle blide och blinde spelmannen trovärdigt.

"Ja, vi längta allihopa!" bekräftade de andra.

Jag blef helt rörd af deras osmin-kade och trofasta hemlängtan, hvilken gaf mig anledning att bifoga här meddelade text till föreliggande vackra och vemodiga folkmelodi från Källna socken i Skåne, som jag förut upptecknat efter deras fiolspel. Denna melodi är fragment ur en folkvisa, som den gamle Pettersson lärt af sin morfar. Af texten minnes han endast slutorden: "Så länge som vi lefva här på jorden", som jag satt som refräng i min text.

Jag har kallat visan — sådan den nu föreligger — för *Skåningens hemlängtan*.

Jaha, hvarför skulle icke vi skåningar få sjunga och längta hem till vårt goda och fagra Skåneland, då man är sväng och öfvergifven i det bullrande, oftast trångbodda och ohyggligt bostadsdyra Stockholm, likaväl som norr-länningarne till sitt Norrland?...

Öfriga svenskar, inom- som utomlands, kunna ju sjunga om vårt Sverige och fosterland (i stället för Skåne och Skåneland), så bli vi alla glada och nöjda, "så länge som vi lefva här på jorden". HELGE SANDBERG.

Kaninodling — en ny förvärfsgren.

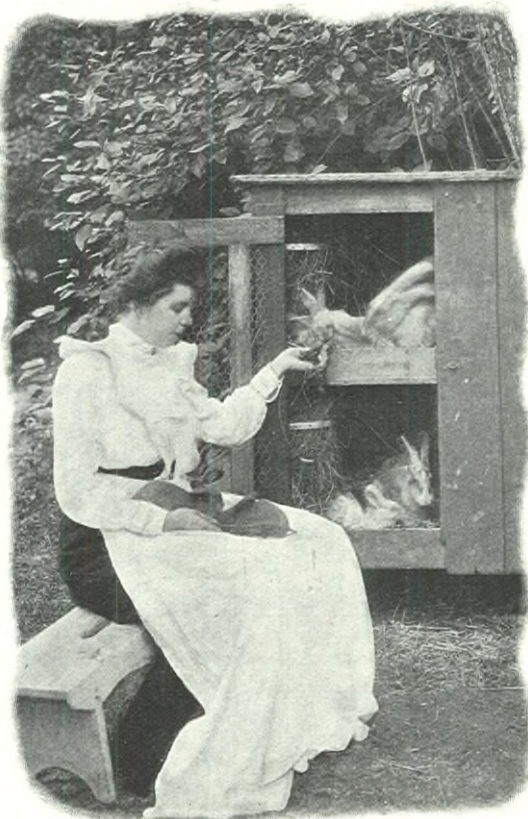
För NÅGRA NUMMER tillbaka påpekades i en artikel i Idun det nya uppslag till praktiskt förvärf, som vore att finna i rationell kaninodling. Våra uttalanden stödde sig på de erfarenheter, som fröken Elsa Wallmark under sina studier utomlands gjort af kaninodling, erfarenheter, som kommit henne själf att vid Haga anlägga en kaningård och öf-frigt söka höja intresset för denna nya förvärfsgren. I följande artikel bekräftar en annan ung dam, fröken Thyra Brandelius, som också ägnat sig åt studiet af kaninodling, till alla delar våra uttalanden om de praktiska fördelarna af kaninskötsel och belyser dem med detaljer, som böra vara af intresse för dem, som möjligen fundera på att följa de två för- tagsamma unga damernas exempel och ägna sig åt kaninodling.

NYLIGEN LÄSTE jag i ett nummer af Idun, att en ung dam ämnar börja med kaninodling, själf har jag samma tanke och

KÄLLNA-TRION: SVEN JÖNSSON, KARL MAGNUS PETTERSSON OCH AXEL PETTERSSON.

hoppas att vi snart måtte få många efterföljare ty det finnes intet tvifvel om att kaninodling skött på rätt sätt skulle blifva till en stor inkomstkälla för vårt land. — Man behöfver ju blott som exempel taga Belgien, hvilket därpå årligen förtjänar tjugu miljoner och Frankrike trettiofem miljoner kronor. Det är som man finner summor, hvilka ej äro att förakta. Detta har nu också vårt grannland Danmark insett och begynt att drifva kaninodling i stor skala. Jag har i sommar gjort en rundresa

FRÖKEN THYRA BRANDELIUS.

där för att studera saken i fråga och kan försäkra, att kaninodling mer än väl föder sin man. Ekonomiska utbytet hos många var en nettovinst på 2—4—8—10— ja ända till 20,000 kronor pr år. I Esbjerg har inrättats ett kaninslakteri, hvarifrån kaninerna slaktade föras öfver till England, där endast i London konsumeras dagligen öfver 100,000 st. Skinnet sändes till Frankrike för att beredas och kommer sedan som pälsverk ut i världsmarknaden. — Nu frågar jag, hvarför skulle vi svenskar för en gång icke söka bekämpa vårt utmärkande karaktärsdrag — att både länge och väl besinna oss, innan vi våga börja med ett nytt företag? I många fall, det måste erkännas, begynna vi att tillämpa nya ideér, först när dessa redan äro gamla och andra händer hunnit slå mynt af dem. — Vi sända ju öfver till England smör, ägg och nötkött, — hvarför skulle vi ej också på samma gång kunna sända dit kaninkött, hvilket engelsmannen både köper och äter? Och intet hindrar oss heller från att skicka skinnet till Frankrike, eller ännu bättre att söka få det beredt i vårt eget land. —

Och hvarför skulle vi ej rent af, som i alla andra europeiska länder, själfva kunna äta kaninkött? Vi skulle därigenom i dessa dyra tider erhålla både billig och god mat. Att icke vilja äta kaninkött är nog egent-

ligen en gammal dum fördom, som lätt kan utrotas, ty kaniner, gödda på rätt sätt, lämna ett utmärkt välsmakande kött. —

Kaninen är ovanligt lättkött, fordrar litet för att trifvas och föröka sig samt är dessutom billig att underhålla. Ett par danskar försäkrade mig att de hellre skötte tusen kaniner än 100 höns, och jag kan af erfarenhet säga att kaninskötsel är ett både lätt, intressant och inkomstbringande arbete, hvilket utmärkt lämpar sig för damer, bosatta på landet. —

Från Nordens största kaningård i Danmark har jag importerat premierade rasdjur — Blå Beveren — hvilka synnerligen väl lämpa sig för vårt klimat och trifvas utmärkt uti det kaninstall, som efter danskt mönster är uppfordt åt dem.

Med vidare råd och upplysningar står jag en hvar till tjänst, anskaffar första klassens afvelsdjur samt börjar från och med den 15 oktober två dagars kurser i rationell kaninskötsel.

THYRA BRANDELIUS
(Rosta Gård—Örebro.)

En kärlekssaga.

Af Hugo Öberg.

(Forts.)

II.

HVAD GÅR DET åt Forsberg? undrade hans kamrater i statskontoret denna vinter, när han, som annars alltid satt tyst och nästan slö stirrande ut i snöluften från sin vrå, nu dag från dag blef allt lifligare och slutligen strax före jul väckte allmän häpnad genom att en morgon på sitt bord ställa upp ett nytt konstverk till beskådan.

På flera år hade Forsberg inte modellerat något, och det nya arbetet var det bästa han hittills åstadkommit. Det föreställde en dal-

Skönhet är makt.

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

Parfymeri Louise,
— Stockholm. —

kulla, som dansade soloturen i vingåkersdansen. Hela kontoret hade beställt den lilla pikanta statyetten, och sedan julafton var den spridd i tjugtals gipsexemplar i herrarnas kamraters hem.

— Hva f-n går det åt Forsberg? undrade notarierna, men kontorets estetiker, som var specialist på möbler och fajanser och ofta hade sina vågar utåt Nordiska museet och Djurgården, sade med en hemlighetsfull min på sitt torra sätt:

— Forsberg upplever en renässans.

*

Det var en gråkall förmiddag i januari, nålhvassa snöflingor yrde i luften.

Ernst Forsberg kom ut ur ämbetsverkets port som skjuten ur en kanon, hans något utstående kindknor voro hektiskt röda, men de bruna ögonen strålade klara och varma. Han hejdade sig ett ögonblick för den hårda motblåsten och fällde upp rockkragen. Så skyndade han framåt.

Så hade det gått till att han midt på förmiddagen under brinnande tjänstgöring plötsligt sjukrapporterat sig:

När han vaknade denna morgon efter en orolig natt med feberdrömmar, kände han, att han skulle bli sjuk, mycket sjuk. Influenсан forstås, nu var det hans tur. Doktorn hade sagt, att influensan dödade flera människor än koleran, så man gick inte säker. I alla fall, han kunde bli liggande länge och inte få träffa Eva Ternhoff, som han aldrig presenterat i sitt hem, därför att han velat hålla henne utanför, för hustruns skull. Och som han sprang upp ur sin bädd, stod det klart för honom: i dag skall jag säga Eva Ternhoff, att jag älskar henne! Så kan jag sedan lugnare lägga mig ned och vara sjuk.

Men ändå, fast han kände sig fast besluten, hade det kostat honom en svår strid, innan han gick till chefen.

— Jag är sjuk, jag måste gå hem, sade han inne hos förmannen.

— Jaså, svarade denne, som var intresserad af sjukdomar. — Ja, herr Forsberg ser blek ut.

Nu var Forsberg inte blek, utan röd, därför att han hade feber, två slags. Men det där uppmuntrande sättet var nu en egenhet hos byråchefen. Kom någon in till honom och sade: min hustru har fått blodstörtning — så hade byråchefen haft en bror, som dött i den åkomsten. En olycklig klagade öfver gallsten, byråchefen hade en annan bror, som lidit svårt af detta onda. Eller en talade sorgsen om att hans far dött i magkräfta, genast var där ännu en annan af byråchefens bröder, som drogs med samma lidande. Byråchefens bröder räckte till för alla sjukdomar, och dem, som inte hans bröder hade eller hade haft, dem hade han själf eller hade haft.

Denna dag med det nedstämmande vädret var byråchefen särskildt hågad att prata litet, så att när Forsberg nu efter aflagd rapport om sitt illabefinnande ville buga och gå, hejdades han af ett intresserad:

— Hvad är det med herr Forsberg då?

Forsberg, som brann af ifver att komma iväg, svarade litet kort:

— Ja, det är nog influensa, jag har väl blifvit smittad af min hustru, hon har nyligen — Byråchefen lyste upp:

— Ja, det är en otäck sjukdom, jag hade en far, som — jag menar, min far dog i den sjukdomen.

Forsberg försökte se deltagande ut, men log inom sig. I dag tog han till utanför brödringen!

— Ja, det är så farligt för sviterna, hjälpte Forsberg till. — Det är egentligen sviterna,

som ... Det blir så lätt lunginflammation, om man inte ...

— Ja, just det! lyste byråchefen upp ännu mera. — Jag hade en kusin, som dog i lunginflammation, det var sviter utaf influensan.

Han bådar upp hela släkten! tänkte Forsberg, darrande af invärtes skratt, men med intresserad vemodig uppsyn. — Det kan slå sig på hjärnan också! spände han bågen hårdare.

— Ja, herr Forsberg, det kan det visst, det! strålade byråchefen. — Jag höll på att få varbildning i hufvet utaf det, men —

— Det gick tillbaka? stack Forsberg in med ängsligt allvarlig min.

— Jaa ... Joo, det gjorde det.

Byråchefen såg litet orolig ut vid en tanke på möjligheten att det — kanske ändå inte riktigt ...

— Jaa, man kan aldrig veta, sådant där ...

Byråchefen skakade sitt kala hufvud, och Forsberg begagnade pausen.

— Ja, byråchefen tillåter, jag går väl hem då?

— Jo, naturligtvis, var så god! Sköt om sig väl, herr Forsberg! God middag, god middag!

Och så var Forsberg med en suck af lättnad på några minuter ute i snöblåsten. Han log trots sin allvarliga spänning.

— Han skulle bara veta! mumlade han. — Jag undrar, i fall någon kom till honom och sade: Forsberg har dött af olycklig kärlek ... Om han då hade haft någon bror, som dött af den åkomsten? ...

*

En stund senare kom Forsberg jagande i automobil fram till Skansens entré vid Oscarsterrassen.

Han öppnade kupédörren och hoppade ut i snön. Jo, där gick hon med muffen för munnen och hukade litet i snöyran.

Kusken skulle lämna tillbaka en krona.

— Behåll den! slog Forsberg generöst afvärjande. — Det är en stor dag i dag!

Och med kuskens belåtna brummande i öronen skyndade han med långa steg emot den smidiga gestalten borta vid entrén.

— Nå, det var också en idé! ropade hon på långt håll. — Gå ut och gå i det här vädret!

Men när han utan ord tryckte hennes hand, såg han, att hon ändå var glad öfver att träffa honom. Hans hjärta bankade af kärlek och feber, så att han måste bita ihop tänderna för att inte ropa.

Hon fick inte ett ord af honom, förrän de voro uppe på platån. De passerade planen, där de brokiga kullorna dansa om sommaren. Nu dansade de hvita snöflingorna öfver hela Skansen.

— Där dansade hon! utbrast han plötsligt och tvärstannade med en gest.

Det glindrade till i fröken Ternhoffs mörka violögon.

— Kullan ni var så kär i! log hon. — Och som ni modellerade så bra!

Han såg på henne, och hans läppar darrade, när han efter en tystnad fortsatte:

— Det var er jag modellerade, fröken! Har ni inte förstätt det?

Hon såg bort och började gå igen. Han följde tyst.

— Det är tio år sedan nu i sommar, tog han upp. — Tio långa år. Botgöringsår!

— Sägs inte så, det är orätt mot er hustru, sade hon allvarligt.

— Kanske det, men det är rätt mot mig själf! bröt han ut. — Inte var det så farligt med det där sommarhäxeriet, inte farligare än ert lilla svärmeri med dalpojken uppe i Älf-

dalens, som ni talade om. Men det var det, att jag med ett så lätt sinnigt hjärta som mitt var den tiden ändå kunde gå och gifta mig. Hade jag varit ärlig mot min fästmö och biktat mitt häxeri, så kanske jag aldrig blifvit gift med henne och aldrig tvingats att söka stats-slafveri för brödet! Jo, botgöringsår blef det. Och flera och värre blir det!

Åter stannade han och hejdade henne:

— För nu är jag åter förhäxad af ett par sådana ögon, fröken Ternhoff! Förstår ni?

Hon blef blek och började gå igen.

— Jag är kär i er! följde han efter henne.

— Förstår ni hvilken botgöring det blir nu?

Hon ökade farten, nästan rusade fram. Men hon svarade honom ingenting.

— Jag trodde, att ni inte var farlig för mig! log han bittert. — Och så hade vi inte suttit och pratat i fem minuter däruppe i tornet, förrän det slog ned i mig som en blixt, att jag redan var kär i er! Ni hade trollkullans ögon, fast så mycket vackrare. Och det var hvad jag menade med det allra besynnerligaste i historien, som ni skulle få veta en annan gång!

Nu såg hon på honom, och färgen steg på hennes kinder:

— Minns ni, att jag också hade något märkvärdigt i min historia, som ni skulle få veta en annan gång?

Han gjorde en likgiltig gest, där han tog långa steg vid hennes sida. Men då sade hon upprördt:

(Forts.)

I höstetid på lustslott och herresäten.

HÖSTEN MED sin klara luft, sina heta färger och sin rikedom af jordens frukter, med jakthorn och hundskall i kyliga skogar, är lustslottens och herresätens lifligaste tid. Då samlar värdfolket en utvald vänkrets i sitt hem, där under ett par veckor ett rörligt sällskapslif utvecklar sig, medan man tillgodogör sig alla årstidens behag.

Vi kunna i dag med några bilder illustrera denna lustslottens högsäsong. Vi ha då först den stora grubbild, som tagits af den furstliga familjekretsen utanför ryska änkekejsarinnans och engelska drottningens villa vid Hvidöre i Danmark. De båda systrarna, som ordnat sig en gemensam tillflyktsort i hemlandet vid Sundet ej långt från Köpenhamn, ha hos sig sett samlad en talrik krets af anförvanter:

1 och 2 prins Gustaf och prinsessan Dagmar af Danmark, 3 prinsessan Ingeborg, 4 och 5 kronprins Gustaf Adolf och kronprinsessan Margareta, 6 och 15 prinsessorna Margareta och Märta, 7 och 8 drottning Louise och konung Fredrik 9 drottning Alexandra, 10 konung Georg af Grekland, 11 och 12 prins Wilhelm och prinsessan Margareta, 13 änkekejsarinnan Maria Feodorovna, 14 kronprinsessan af Danmark, 16 prinsessan Ingeborg, 17 och 18 danska kronprinsparets söner.

Från samma tillfälle härleder sig grubbilden af prinsessan Maria och hennes morfar, konungen af Grekland, medan fotografien af prinsessan Maria i Vingåkersdräkt är tagen å Stenhammar.

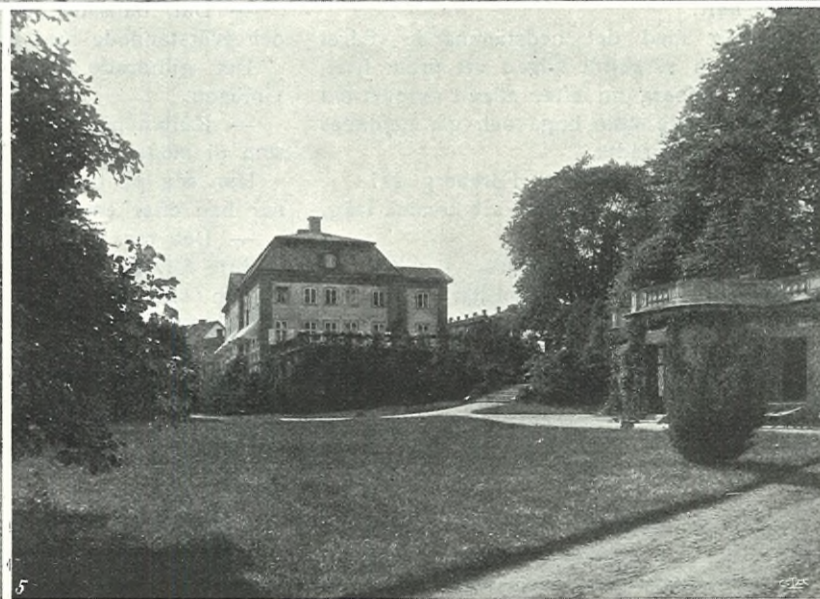
Vår monark försummar lika litet som konung Oscar de skånska höstjakterna. Han har i dagarna återvänt till hufvudstaden från ett besök hos hofjägmästaren friherre Ramel på Övedskloster. Vi meddela i dag också en bild af konungen tillsammans med sitt värdfolk och öfriga gäster å det vackra herresätet.

LUZERN

☉ Förnäm vistelseort under sommaren. ☉
G: D HOTEL NATIONAL

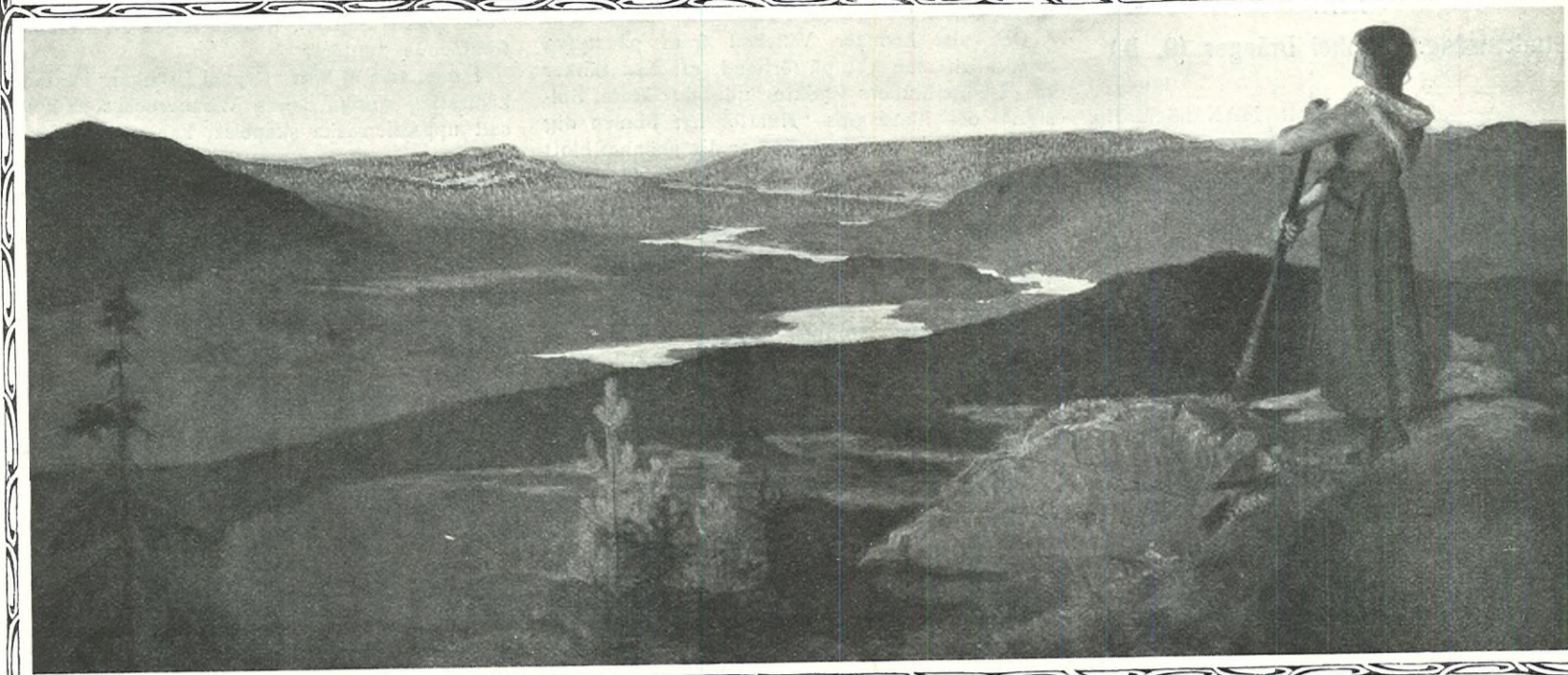
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: "National".

I höstetid på lustslott och herresäten

1. GRUPPBILD FRÅN DET SVENSKA KRONPRINSPARETS OCH HERTIGPARETS AF SÖDERMANLAND BESÖK HOS DROTNINGEN AF ENGLAND OCH KEJSARINNAN AF RYSSLAND PÅ DERAS DANSKA LUSTSLOTT HVIDÖRE. 2. HERTIGINNAN AF SÖDERMANLAND OCH HENNES MORFAR KONUNGEN AF GREKLAND. 3. PRINSESSAN MARIA OCH PRINS WILHELM PÅ STENHAMMAR. W. LAMM FOTO. 4. FRÅN KONUNG GUSTAFS BESÖK PÅ ÖVEDS KLOSTER. PÅ KONUNGENS HÖGRA SIDA FRIHERRINNAN RAMEL, PÅ HANS VÄNSTRA ÖFVERSTINNAN BERCH, BAKOM HENNE HOFJÄGMÄSTAREN FRIHANS RAMEL. 5. BILD AF ÖVEDS KLOSTER. FRANS EKDAHL FOTO.

"Mellan by och säter" Några ord om Helmer MasOlle och hans konst.

"MELLAN BY OCH SÄTER". MOTIV FRÅN ÄLFDALSÅSEN. OLJEMÅLNING AF HELMER MASOLLE.

VÅR SVENSKA målarkonst bäres just nu af några stolta och lysande namn. Och icke minst deras berömmelse gör att man har blicken stadigt och spanande riktad på de unga, hvilka en gång skola öfverta de förpliktelser, som ett stort arf medför.

Till de allra yngsta i det ledet hör den konstnär, hvars bild vi i dag återge samtidigt med ett par reproduktioner, valda bland hans senaste arbeten.

Till de allra yngsta onekligen, eftersom Helmer MasOlle är född 1884, men också till dem, om hvilka man tror sig ha rätt att hoppas att de ha skuldror, starka nog att bära upp arvet. Det är något så trovärdigt öfver honom själf och öfver hans dukar, där är också mycket, som meddelar en öfvertygelse om att där

finnes att ta af, att det som nu kommit fram af hans begåfning är likt den malm uppe i bergytan, som lofvar rika lager af ädel metall därunder.

MasOlle är — namnet säger det föröfrigt genast — dalkarl, född i Siljansnäs, hans föräldrar, äkta typer af gammalt dalfolk, bo i älf-dalen. Själf har han med karaktäristisk dala-segghet och kraft brutit sig sin väg till konstnärskap, gått igenom akademien, som han lämnade med Kungliga medaljen 1907 och sedan uppe i sin hembygd arbetat på att söka sig fram till ett konstnärligt uttryck för den personliga uppfattning af Dalarna och dalfolket han ärft och lefvat sig till.

Hur långt han i den vägen redan hunnit därpå äro hans senaste arbeten ett bevis. Från hembygdens fria vidder och mörka skogar har han kommit ner själf till Stockholm med sina dukar för att följa dem ett stycke på väg till den svenska konstutställning i Riga, hvori han jämte en del andra konstnärer, såsom Olle Hjortzberg, Anselm Schultzberg, Gottfrid Kallstenius, Otto Hesselbom, David Wallin, Wilh. Behm, blifvit inbjuden att delta och som inom kort kommer att öppnas.

Hans mest vägande bidrag till utställningen är en jätteduk, 5 meter bred och 2 1/2 meter hög, som bär namnet "Mellan by och säter". Högt uppe på Älfvalsåsen med bergslutningens ljungmark och ungskog i förgrunden står, lyssnande, den unga vallkullan med sin lur, ur hvilken hon nyss sändt ut sina locktoner vida öfver landet, som ligger tyst och oändligt vid hennes fötter i höstkvällens klara luft, litet fukt-mättad och blå inåt skogsdjupen af regn från moln, som dragit förbi.

Djupast nere ligga skogssjöarna och rundt om dem höjderna, hvilkas skiftande färgspel af dröjande sol och blå skugga konstnären gifvit med en luftig mjukhet.

Sin förmåga att framlocka Dalarnas själ ur folkets drag har han visat i de präktiga gammelmanstyper han fäst på duken i "En gammal folkvisa" och "Gamp-Päder", och i den känsliga duken "Flicka i hvitt", som också hör till utställnings-

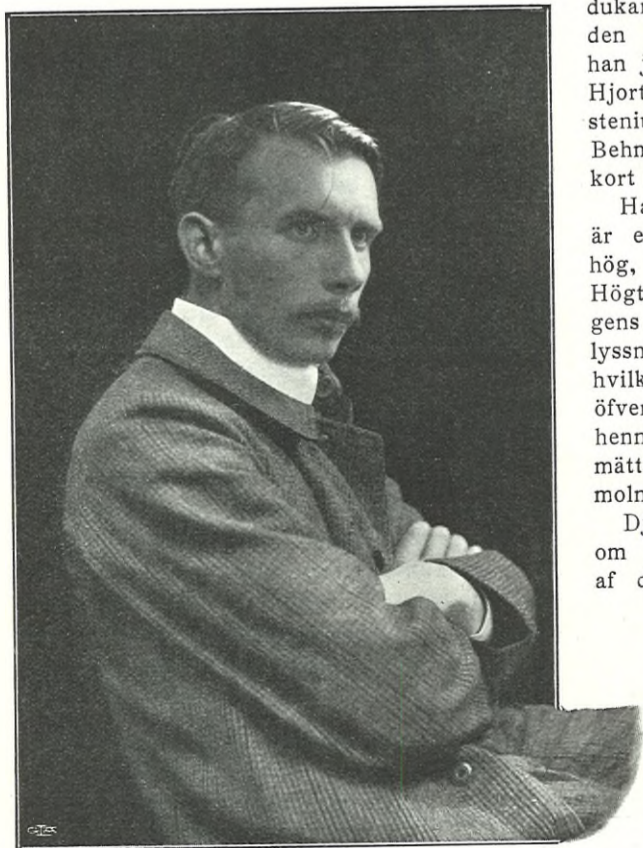
kollektionen, ger han åter ett prof på sin porträtteringskonst.

Om han är landskaps- och porträttmålare med lika stor förnöjelse, så har han samtidigt dragit mycket bestämda gränser för sin konst: han vill helst måla sitt land och af sitt land endast sitt landskap och dess typer, ingenting annat.

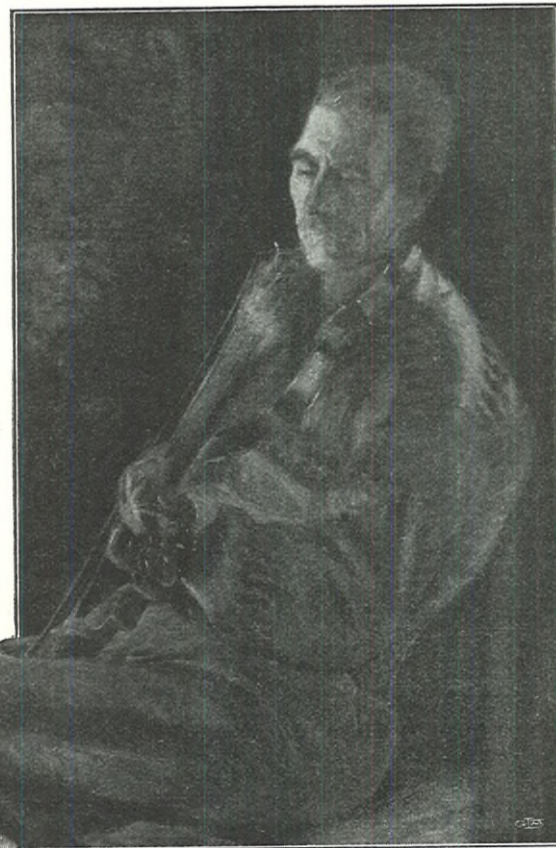
Endast det hvartill man är knuten genom generationers band och genom hela sin lefnads minnen, endast det har man förutsättning att kunna omsätta i konst, så är hans resonnemang. Resa ut, se och studera vill han väl — och hoppas få göra det snart nog — men måla kan han endast göra hemma.

"Ty ni vet, att konstnärer alltid lyckas bäst med sin mors porträtt," säger den unge dalkarlen.

E.—ER.

HELMER MASOLLE. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

EN GAMMAL FOLKVISA. OLJEMÅLNING AF MASOLLE.

Några skolpojks- och studentminnen från Fyris' strand

i glad oordning upptecknade af **Manasse.**

XIII.

Studentsång. Orphei Drängar (O. D.)

(Forts.)

I. E. HEDENBLAD.

ÄR MAN högfärdig, stolt eller skryter, får man en ordentlig, välkommen gliring, som biter, men gör godt efteråt; sjunger man orätt i sin stämma, så är vips Gucke Delius, Nathan Blom eller M. O. Lund framme och rättar en, och ser man sorgsen och dystert ut, får man genast anbud från fem, sex håll att skåla: "Skoja upp dig, gosse, nu ska

vi sjunga, så det står härliga till!"

Hedenblad äskar ljud, hälsar i ett kort, hjärtligt anförande de i dag för första gången närvarande i O. D. nyinvalda välkomna, slår stäm-gaffeln i bordet, alla resa sig, både de sjungande och de få icke sjungande, och som den första smörjelsen, en hälsning från de äldre kamraterna, klingar Carl Michael Bellmans stämmingsfulla "Hör, I Orphei Drängar" som en stor fanfar emot de blyga, lyckliga nykomlingarne.

Kamreraren, den hygglige Otto Tirén, utsändes bland novitierna för att höra, om det finns någon, som redan första kvällen ville och vågade undergå det svåra inträdesprovet, afsjundandet af ett solnummer efter eget val.

En och annan själsäker vågade sig genast fram, misslyckades också genast, men var ändock lyckligen invald och sauverad; de mera blygsamma anhöllo däremot underdånigast att få dispens på obestämd tid.

Och mellan sängproven klingar den ena kvartetten efter den andra och basarne pocka envist på att få sjunga Ivar Eggerts egen dryckesvisa "I gamla Svealand", som också afsjundes med lif och lust speciellt till främlingarnes stora förtjusning.

Det var både med klappande hjärta och darande ben, man traskade fram till pianot, där Hedenblad slog sig ned som ackompanjatör, och jag minns, som det varit i går, hur gränslöst olyckligt tjugotvåringen kände det att första gången i sitt lif sjunga solo offentligt. Till profstycke hade jag valt Warmouths "Vidste du, hvor Hjertet skjælver" — det låg en viss sanning i de orden just vid detta tillfälle! — Och medan röken stod tjock som hvita moln mot taket, och "Filochoros" hade dansöfningar i Norrlands nations för detta lokal en trappa upp, så att sörmländingarnes ljuskronor sjöngo och svängde i polkatakakt och totalt förstörde intrycket, stod man där ovärdig och kände det, som om man sjöng på "sista versen".

C. R. NYBLOM.

Så ljuder åter en kvartett: "Guckt nicht in Wasserquellen, Ihr lustigen Gesellen, guckt lieber in den Wein." Hederspresidenten, "farbror" Carl Rupert Nyblom talar för de närvarande främlingarne, som svara och hälsas med sång, och så börjar en sann sångarstrid mellan

den lille ljuslockige "Knoppen" och Luffe Odén, som sjunger en romans af Peder Heise, och Olle Bergrog, som under mycket bifall alltid skall dra' sin lilla "Til fiælds over Bygden staar min Hu" med ett för en första bas briljant ansatt högt g i slutstrofen: "sидder min fagre Terne."

Och sist kommer Villehad fram på styfva linan, och man vet på förhand, att han tänker ta Lange-Müllers "Skin ud, du klare Solskin" och Mascagnis "Hvarför har himlen dig skönhet gifvit och hvarför har din skönhet blott till smärta blifvit." — Villehad är född erotiker och älskar med passion Mascagnis "Kärlekskval."

Under sång, tal och skämtsam prat flyga timmarne fram som minuter, "Törn" sjunger Wennerbergs "Jätten" minst två oktaver under vanlig sättning, "farbror" Grahl och "farbror" Nyblom sjunga Gluntar, så talar man för minnet af sommarens härliga sångarfärd till södra Sverige, Danmark och Hamburg, minnena kollationeras, skrattsalfvorna skaka rummet, fotografier, mest naturligtvis af vackra flickor, förevisas och gå vidare, den ena kvartetten vackrare än den andra af alla favoritkompositörerna, Söderman, Wennerberg, Josephson, Norman och Kjerulf aflösa hvarandra, hederspresidenten sjunger, ehuru just nyss fyllda sextio år, med dramatisk verve och musikalsikt föredrag sånger af Geijer och Lindblad och till sist: "Per Svinaherde", och stämvis tillropas och hyllas han och sånganförelaren, hälsade af jublande Orphei Drängar.

Det går stora vågor af lifsglädje och ungdomlig lifslust genom salen, stämningen stiger med hvarje minut, men när klockan tonar tolf, blir det plötsligt tyst, "farbröderna" och Ivar Eggert kasta af sig rockarne, och stämman efter stämman följer man exemplet.

Hela O. D. sitter plötsligt i skjortärmarne, basarne på ena långsidan, tenorerne midt emot; stunden blir högtidlig; det är minnenas skål, som går af stapeln under tonerna af Gunnar Wennerbergs första Glunt, uppe i O. D. kallad "Stora Glunten".

Hur söndertraggade och genom dåligt föredrag illa åtgångna dessa Gluntar mången gång blefvo i Uppsala, så att man ofta helst skulle ha velat slippa höra dem föredragas — det fanns ju lyckligtvis äfven på den tiden likasom nu bland studentsångare gyllene undantag! — så var dock detta ögonblick uppe i O. D. alltid lika nytt, lika njutbart och hvarför? Jo, där sjöngs med varm uppsaliensisk kärlek till ämnet, pietet för kompositionen och verklig, äkta uppfattning af det stora, djupa, som finnes i texten.

"Stora Glunten" är verkligen och måste för all framtid ständigt förblifva den äkta studentsångarens varma uttryck för hvad han innerst känner, då han tänker på sin fyristid, han må nu ha absolverat sin examen med kurirtäghastighet eller ha varit som Gunnar Wennerberg en hederlig öfverliggare med ett säkert statsrådsperspektiv i kikaren.

"Minns du hur ödet oss förde tillhoppa adertonhundra och trettiosju"

börja tenorerne unisont, frågande och vackert.

Och basarne svara från djupet, majestätiskt bekräftande:

"Åh, ja, nog minns jag det... just Karl den tolfte dag, "Allmänna sången" gick marsch omkring torget — jag gick i basen, bredvid mig gick du. Kvällen var kall och mörk. Tror du, jag glömt det, jag? — 'Viken, tidens flyktiga minnen' grep med underbar makt våra sinnen. Men när sången var slutad, frågte du: Behagar herrn ett glas?"

Det var uppslaget till ett tioårigt dundrande kalas. Ja, skål för de framfarna år och för vår lefnads långa vår!"

Nu slogos glasen skålklingande samman och åstadkommo ett lustigt klirrande; pianoackompanjemangiet i näst sista takten sjöngs såsom "con bocca chiusa", hvarpå följde ett strålade, förstående "gutår!"

Ingen, som ej hört "Orphei Drängar" i sittande kamratlag sjunga denna Wennerbergs så kolossalt uppsaliensiska skapelse, kan ens närmelsevis fatta, hvilken storartad och varm stämning den kunde framkalla hos ett ungt och lefnadsgladt sjungande studentsläkte.

Det är visserligen öfverliggaren, som talar i andra versen, men hör bara, hvilken lyftande poesi, som hvilat öfver dessa strofer, och hvilken tacksamhet mot det flydda, Wennerberg känner, när han utbrister:

"Vären är flydd, men med glödande runor hela dess härliga saga finns kvar skrifven i hjärtats djup, ack, med rosentagg. Ån sitter i oss den gamla studenten, gladare kanske än fordom han var, hissar ännu med fröjd ungdomens vikingsflagg."

Men det är inte endast minnet, som beröres i "Stora Glunten", det är äfven tanken på framtiden, sedan lifvet vid Fyris är en saga blott, men en "härlig saga", värd att gömmas för lifvet. Grubblande och sorgsen utbryter glunten i början af sista versen:

"Snart kanske äro vi bräckliga gubbar, torkade stammar, som luta till fall,"

men tröstande svarar magistern:

"Vi dela ljuft och ledd, falla på samma gång."

Och så till sist kommer deras gemensamma skål för framtiden, där de både önska och hoppas på en evig vår, "äfven om oblidat Nornor oss skilja, du skall åt Ystad och jag till Sundsvall."

Det ligger jubel och förhoppning och tro på en ljus, lycklig framtid på botten, när de tillsammans utropa:

"Ja, skål för de kommande år och så till slut för en evig vår!"

Vid dessa slutord reste sig alla Orphei Drängar, sträckte glasen mot hvarandra, mötte hvarandra med blicken, och det var inte *en*, som icke i denna stund förstod allt det goda, varmt kamratliga, äkta studenthjärtliga, som allas vår käre Gunnar Wennerberg lagt såsom bärande grundsten till sin första, sin "stora Glunt".

Utanför.

Skiss af **Hedvig Billing.**

(Forts. och slut.)

FRÖKEN AUGUSTA gaf sitt samtycke med ovillig min, och nästa minut stod den ovälkomna gästen och neg framför henne, lång och slank, med af blåsten rosiga kinder och frisk däfven kyla ikring sig, som verkade upplifvande i det kvafva, blomdoftande rummet.

Fröken Augusta hade aldrig förr sett den unga flickan annat än ute på gatan och visste föga annat om henne, än att hon var den äldsta af en hel kull syskon och att hon genom faderns oordentlighet och superi lefde i brydsamma familjeförhållanden; den gamla fröken kunde alls ej utgrunda anledningen till besöket och mönstrade flickan med en viss ovillig uppmärksamhet.

"Fröken ville tala med mig," sade hon till slut tämligen tvärt. "Hvad är det fråga om?"

Uppgit lifvidd (under armarne), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta **Pappersmönster.**

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till **Mästersamuelsgatan 43, Stockholm**

Iduns Mönsterafd.

Färgen på flickans kinder djupnade och de glada, blå ögonen gled undan i förvirring, men hon hämtade sig genast och mötte stadigt fröken Augustas blick. "Det är något jag ville be fröken om," sade hon med ett djupt, ängsligt andetag, "något som jag skulle bli fröken tacksam för i hela mitt lif, om fröken ville göra —" hon tvärtystnade ur stånd att fortsätta.

"Och det skulle vara —?" fröken Augustas ton lät allt utom uppmuntrande.

Flickan märkte det och hennes unga ansikte blef allvarsamt och helt sorgset.

"Ja, jag kan väl tro fröken inte vill," sade hon stilla, likt en som redan förlorat allt hopp, "jag trodde ju heller aldrig att det skulle gå, men efter jag ingen annan råd hade, så tänkte jag —! Jo, det är så att jag har en bekant, som är gymnast i England och har det riktigt bra — har ett litet privat institut för gymnastik och massage. Hon har skrivit till mig och erbjudit mig plats hos sig som elev och jag ville så grufligt gärna fara; föräldrarna ha också lofvat, men det är nu resan och så litet till utrustningen. Hemifrån kan jag inte få det allraminsta, men om jag kunde få låna — jag skulle så säkert betala igen det, så fort jag någonsin kunde." Hennes röst hade så småningom blifvit stadigare och hon såg fröken Augusta rakt i ansiktet.

Denna var emellertid på intet sätt färdig med svaret; hon tyckte, att den framställda begäran var oförsynt djärf, men det fanns i alla fall något hos den unga flickan, som tilltalade. Hon beslöt att höra sig litet för.

"Hur gammal är fröken — fröken —?" hon sökte efter namnet för att liksom påpeka hur litet hon kände flickan, men denna svarade helt lugnt:

"Jag heter Greta Sjöholm och är aderton år gammal."

"Är inte fröken bra ung då att ge sig ut så där långt på egen hand?" frågade fröken Augusta torrt.

Flickan höjde hufvudet.

"Jag är inte för ung att arbeta," sade hon modigt, — "och den som är fattig får tidigt lära sig att ta vara på sig själf." Hon sade det sista helt sakta, men det var något i tonfallet, som kom fröken Augusta att nogare se på henne, och nu först märkte fröken Augusta, hur fattig och torftig den unga flickan såg ut: klädningen var sliten och omodern och den urvuxna kappan var stoppad på en del ställen, men ren och snygg var hon i alla fall, och under den tarfliga hatten blickade ett par vackra, mörkblå ögon förtroendefullt ut i världen.

Fröken Augusta tyckte att hon var riktigt söt; — hur skulle det manne vara att ha en sådan ung varelse i sin närhet att omhulda och skämma bort — att ge allt åt den som ägde intet —? — flickan såg snäll ut, hon blefve nog ett godt sällskap i ensamheten —

Det blef en stunds ömsesidig tystnad, under hvilken fröken Augusta funderade. Till slut reste sig den unga flickan. "Jag skulle bara be att få säga adjö," sade hon, men rösten darrade en smula, "— och så be om ursäkt —"

Fröken Augusta gjorde en afvärande rörelse. "Sitt, sitt," sade hon helt kärft, "jag har ju inte sagt att jag inte vill — vi får väl talas vid. Men i alla fall, vore det inte bättre för fröken att få plats i Sverige som sällskap — eller lektris — eller — ja, i ett *hem*, med ett ord sagdt?"

Flickan tänkte efter ett ögonblick.

"Jag tar tacksamt hvad plats som helst," sade hon därpå beslutsamt. "Kan jag bara förtjäna mitt bröd genom ärligt arbete, så får jag vara glad. — Och jag kunde kanske spara, så jag kunde få medel till en själfständig verksamhet sedan," tillade hon saktare, som för sig själf.

Fröken Augusta såg förvånad ut.

"Men om fröken finge det bra i Sverige, rent af i staden här, skulle då inte det vara det allra bästa och roligaste?" frågade hon litet tveksamt.

Flickan skakade på hufvudet.

"Allt som ger mig arbete är bra," sade hon allvarsamt, "men det som vore roligt, det vore att komma ut i världen, pröfva sina krafter och känna genom både mot- och medgång att man lefver."

Det stack till så underligt inom fröken Augusta; rakt midt emot dem hängde tvänne porträtt af hennes farbror och faster och ofrivilligt såg hon dit bort — men vände genast bort ögonen igen. — Lefva — lefva! — hade hon någonsin lefvat, hon —? och andra, hvarför skulle hon hjälpa dem, hvad hade de för större rätt än hon haft —? Hon pressade hårdt ihop läpparna och såg ned; det var så mycket som arbetade inom henne, hon kunde inte reda det riktigt — men, i alla fall så — hvad rådde flickan för detta —! "Hur mycket pengar behöfver fröken?" frågade hon plötsligt helt tvärt i en ton, som hon själf märkte lät ovänlig.

"Ah, det är mycket," sade den unga flickan, nu åter helt skygg. "Jag skulle ju göra det, det allra billigaste, men resan är så dyr — och litet behöfde jag allt också skaffa mig. Jag hade tänkt trehundra kronor, men kanske det kunde gå för mindre —"

"Tre hundra kronor!" fröken Augusta såg helt häpen ut; hon var på intet sätt resvan och ansåg en utrikes resa fabulöst kostsam, "det kan väl aldrig fröken reda sig med?"

"Jo," sade flickan lugnt, "det kan jag. Och hjälper fröken mig, så skall jag betala igen pengarna med ränta inom två år; min vän har lofvat ge mig litet lön genast — jag får ju börja med att göra hvad som helst."

Fröken Augusta svarade inte. Hon reste sig och gick långsamt fram till en chiffonier i hörnet af rummet, öppnade den och tog fram några sedlar. Hennes ansikte hade fått ett stelt underligt uttryck och hon höll ögonen nedslagna, när hon kom och satte sig på sin förra plats.

"Här, barn," sade hon och räckte fram sedlarne, "här är hvad ni begärde."

Flickan tog pengarna med en förundrad och skrämmd min. Hon tyckte, att fröken Augustas röst lät som om hon varit ond, men på samma gång märkte hon, att den gamla damen hade tårar i ögonen.

"Tack, snälla, *snälla* fröken," sade hon tacksamt och varmt, men så tillade hon hastigt: "Fröken har räknat fel — det är fyrahundra kronor det här." — Hon ville lämna tillbaka en af sedlarne, men fröken Augusta sköt tillbaka hennes hand.

"Behåll det, barn, behåll det! Jag brukar inte räkna fel och — ni kan kanske komma att behöfva det."

Flickan vek tveksamt ihop sedlarne.

"Fröken är så allt för god —," började hon förlägen, men så fortsatte hon mera bestämdt: "Jag skall be att få komma upp om en timme med kvitto på pengarne, jag tänkte först jag kanske kunde få skriva det här, men jag har kommit att tänka på, att pappa säkert bör skriva under. — Jag är bara aderton år, som fröken vet."

Fröken Augusta nickade gillande.

"Klok och ärlig märker jag," sade hon med en skarp blick på den unga flickan, "klok och ärlig! Med de egenskaperna kommer du långt i världen. — Ja, dig vore det nog synd att locka in i bur — vore den aldrig så förgylld och välförsedd; bättre du får pröfva dina unga krafter som du önskar — för du har krafter,

du!" — hon talade lågt och vemodigt alldeles som för sig själf, men när hon märkte fickans förvånade blick, kom hon hastigt till sig igen.

"Du skall inte bry dig om hvad jag pratar," sade hon, "det blir så med gammalt ensamt folk, ser du. Och bli inte ond för jag säger barn och du, men du är ju så ung och för resten hoppas jag vi träffas igen — —. Men något kvitto vill jag inte ha och pengarne skänker jag dig som gåfva. Måtte de bli dig till nytta!"

"Fröken är så snäll, så allt för snäll!" hviskade flickan med fuktigt glänsande ögon, "kunde jag bara riktigt visa hur tacksam jag är —"

Fröken Augusta såg bort.

"Det är inte så mycket att vara tacksam för som du tror," sade hon med något egendomligt tjockt och grumligt i rösten, "jag har bara hjälpt dig till din rätt — lifvets rätt! Det är många nog, som bli den förhållna. — Men nu är det bäst du går, för jag är litet trött. Farväl för i kväll, lilla Greta!" —

Hon klappade flickan vänligt på kinden och denna neg och tackade ännu en gång, men just som hon hunnit dörren för att gå, ropade fröken Augusta henne tillbaka.

"Du sade, barn," sade den gamla fröken brådskande, "att du gärna ville göra något för att visa att du var tacksam — och nu skall jag säga dig ett sätt. Jo ser du, när du nu reser, så kommer du nog inte igen på flera år, men någon gång kommer du väl alltid, och om jag då lefver och du kommer till mig och ser på mig med lika goda, ärliga ögon som i dag, då skall jag vara nöjd; för då vet jag att min gåfva blifvit dig till nytta! — Och om du skulle behöfva — bli sjuk — eller det skulle bli för svårt för dig — glöm då inte bort gamla fröken Augusta, ifall hon ännu finns kvar." —

Hon sköt flickan sakta ut genom dörren och stängde den. Sedan gick hon fram till fönstret och ställde sig att se ut. Där nere på gatan gick just Greta Sjöholm förbi. Blåsten slet och ryckte i hennes tunna kappa och svepte kjolen hårdt om den slanka kroppen; stickor och sand hvirflade upp ikring henne i riktiga moln och håret stod som en sky kring ansiktet, men hon gick obekymrad på, med käckt buret hufvud och lätta, snabba steg. Fröken Augusta stod kvar vid fönstret och såg efter henne, tills hon försvunnit vid ett gathörn.

"Så glad hon såg ut," tänkte den gamla damen, och därvid erfor hon samma känsla, halft af afund, halft af svidande smärta, som redan en gång förut genombäfvat henne, — "nu går hon ut i lifvet!" — — —

Då svepte en vindil rundt huset och kom fönsterrutorna att skallra, och fröken Augusta, som var ängsligt rädd för drag, drog sig rytsande tillbaka till sin förra plats. Men inte ens då hon kommit till ro i den bekväma länstolen och fått en mjuk schal kring skuldrorna kunde hon komma in i den trefna, dåsiga hemron för en stund sedan. Hon satt och stirrade ut i skymningen helt tankfull, och rätt som det var brast hon i gråt.

Hon visste inte riktigt, hvarför hon var bedröfvad eller hvad som egentligen fattades henne, ty på samma gång erfor hon en uppriktig tillfredsställelse, men hon tyckte det var som om en dörr plötsligt öppnats och visat henne en skynt af lifvet, det stora, rika, arbetande lifvet med dess tusen möjligheter, och hon grät därför att hon insåg att hon själf, trots sitt öfverflöd, stod och hade alltid stått utanför.

Sveriges på en gång elegantaste och mest användbara modejournal för hemmen. •

Iduns Modellkatalog

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Koloreradt omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Ombärlig för alla sömmerkor och alla hem. . . .

Nu är tid att prenumerera.

Julius Wecksell.

Ludwig Wüllner.

BLAND LITTERATURENS många klumpiga utväxter finnes väl knappast någon förhatligare än de gamla operatexterna, där dumhet och onatur fira orgier, som den tarfligaste kolportageroman knappt kan prestera maken till. Meyerbeers lyckligtvis till en mycket kort lifstid återuppståndna opera "Nordens stjärna" bär på bördan af en dylik text, hvars fader, Eugène Scribe, dock var ett så pass knepiggt och produktivt hufvud, att han bort kunna bespara scenen de banalaste utslagen af sin fantasi.

Meyerbeers musik till detta textliga mixtum compositum på s. k. historisk grundval är ett skickligt frasmakeri, där koloraturen tar ett stort rum. Men så lär ju också Catharinas roll ursprungligen ha skrivits för Jenny Lind, som förmodligen gjorde något glänsande af den. Nu sjöngs partiet af fru Oscar, och hennes duktiga artisterskap bar uppgiften utan att alltför mycket stappas på de många stöttestenarne. Röstens volym förslog helt naturligt icke i de mera frestande lägena, men de många koloraturpassagerorna utfördes med aplomb och det dramatiska återgifvandet hade goda detaljer. Att en förståndig nutidsmänniska som hr Wallgren i tsar Peters omöjliga roll utkämpade andra lidanden än dem publiken var vittne till, faller af sig själf; af kosacken Gritzenko hade hr Svedelius i full desperation företagit sig att göra en operettgubbe, viss om att han i hvarje fall tillvaratog sin chefs intressen. Hr Malm sjöng smidigt och vackert pastejbagarens parti, och fru Bartels samt hr Olle Strandberg gjorde sitt bästa i ett par biroller.

På Svenska teatern blef Henry Bernsteins

skådespel "Simson" en succès tack vare en märgfullt skriven och lika märgfullt spelad tredje akt, hvilken hos publiken alldeles förtog den apati, som de båda föregående akternas ganska betydelselösa scener hade skuld i.

Jacques Brachard är ursprungligen någon sorts ligapojke från Marseille, men ett affärssnille glöder i hans hårda skalle, och tack vare detta blir han pariserbörsens mest fruktade och beundrade personlighet. Hans djärfva spekulationer i egyptisk koppar ha tillfört honom oerhörda rikedomar och en hustru af blåaste blod, som tagit honom uteslutande för att rädda sin familj från ruin. Själf har hon en älskare, hvilken blifvit rik genom Brachard, som låtit honom spekulera i sina kopparaktier. Då mannen får reda på, att hans "vän" Govain detroniserat honom hos hustrun, ruinerar han denne och sig själf genom att framkalla baisse å aktierna. Liksom bibelns Simson går han under med fienden. — Stycket är ett med expressiv talangskrifvet nutidsdrama, visserligen här och hvar lidande af konstruktion, men dessemellan fylldt af äkta lif och lidelse. Hrr Svennberg och Wingård gäfvö kraftigt karaktärsfulla tolkningar åt mannen och älskaren — det var en fläkt verklighet, som drog öfver scenen i den koncisa och starka tredje akten.

På Intima teatern, som glädjande att nämna växer sig allt starkare fast i publikens gunst, debuterade för ej längesedan en ung fröken Falkner som Eleonora i "Påsk". Temperament och en vacker, böjlig stämma utmärkte denna hennes debut i den subtila rollen.

Den nyaste farsen, hvarmed Vasateatern nu fyller sitt program, heter "Fröken Josette — min hustru" och står litterärt på ett högre plan än sina mer eller mindre berömda föregångare. Här finnas för en gångs skull kvickhet, psykologi och en handlingsutveckling, som ej frigjort sig från det sunda förnuftet. Flere af Vasateaterns goda och prövade artistkrafter föra afton efter afton stycket till seger.

Att Julius Wecksell's glödande frihetsdrama "Daniel Hjort" ännu en gång visar sig i svenskt rampljus är endast en skyldig tacksamhetsgård mot den finske poetens minne, men dikten hade förtjänat att spelas på någon af våra främsta scener af skådespelare med kultur och stilkänsla.

Östermalmsteaterns sällskap gjorde nog sitt bästa, men alla kraftansträngningar till trots blef resultatet ytterst okonstnärligt.

På landsortens scener gör dir. Selander nu välförtjänt lycka med "Gamla goda tiden", med hvilken han drog fulla hus till Djurgårds-teatern under september, och i Göteborg har dir. Knut Lindroth med sitt sällskap gifvit bl. a. Ibsens "Rosmersholm", ur hvars första akt vi här meddela en scen

Maria Avani-Carrera.

I detta sammanhang vilja vi nämna, att vi gärna mottaga till införande rollporträtt och scenbilder från landsortsscenen märkligare premiärer, och böra då dessa vara åtföljda af recensionsurklipp ur platstidningarna.

Konserterssäsongen, som nu företer en rastlös omsättning af artister, inleddes med ett uppträdande af den från i våras kända italienska pianisten Maria Avani-Carrera. Nu som då blir vårt omdöme om hennes förmåga att hon är en virtuos med rapid teknik, men utan någon inifrån strömmande känsla. Hon bländar men värmer icke.

Däremot har Ludwig Wüllner kommit som en ny Vilhelm eröfraren och med konsert efter konsert hart när öfverväldigat oss. Hans sångkonst är, belackare och ättiksbyggare till trots, verkligt stor i sin individuella dristighet, sitt purpurmåttade patos och sin själiska innerlighet. Hans program omfattar snart sagdt hela den tyska romansdiktningen i gammal och ny tid, och den rent af elementära kraft och uttrycksfullhet, hvarmed han föredrar dessa jättecyclar, gör honom till en sångare vida öfver vanligt mått.

ARIEL.

Henrik Ibsens »Rosmersholm» på Stora Teatern i Göteborg. Scen ur första akten. Rebecka West (fröken Anna Lisa Carlsson), Ulrich Brendel (hr Eric Zachrisson) och Johannes Rosmer (hr Knut Lindroth). A. Larson foto.

Henry Bernsteins »Simson» på Svenska Teatern i Stockholm. Scen ur tredje akten. Brachard (hr Svennberg) och Le Govain (hr Wingård). Ateljé Jäger foto.

